

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Основни Права](#) > [Стопанска Дейност И Права На Човека](#) > [Latvia](#)

Стопанска дейност и права на човека

Съдържание,
предоставено от
Латвия

Латвия

1. С какъв вид правна защита разполагам във вашата държава, ако стана жертва на нарушение на правата на човека, свързано със стопанска дейност? Тази защита включва ли обезщетение?

Съгласно [член 1, параграф 1 от Гражданския процесуален закон](#) всяко частно лице и правен субект имат право на защита по съдебен ред на свои нарушени или оспорени граждански права или законни интереси. Ако лицето счита, че е станало жертва на свързани със стопанска дейност нарушения на правата на човека, които нарушават неговите граждански права, то може да предяви граждански иск в съд с обща компетентност.

Съгласно член 1635 от [Гражданския закон](#) всяко нарушение на права, само по себе си всяко неправомерно действие, което води до щети (също морални щети), дава на жертвата правото да търси средство за правна защита срещу извършителя, доколкото той може да бъде обвинен за това деяние. „Морални щети“ означава физическо или психическо страдание, причинено от нарушението на неимуществените права или неимуществените ползи на жертвата, произтичащо от неправомерните действия. Обхватът на средството за правна защита за морални щети се определя от съда по негова преценка, като се вземат предвид тежестта и последиците от моралните щети. Ако неправомерното действие представлява престъпно деяние против живота, здравето, морала, половата неприкосновеност, свободата, честта или уважението на лице, или против семейство, или против малолетно или непълнолетно лице, се приема, че жертвата е претърпяла морални щети в резултат на такова действие. В други случаи жертвата трябва да докаже морални щети. Посоченото тук деяние трябва да се разглежда в по-широк смисъл, който обхваща не само действието, но и липсата на действие, т.е. бездействието.

2. Имате ли специфични правила за тежки нарушения на правата на човека? Тези правила важат ли за престъпления в областта на околната среда или тежка експлоатация на труда?

Залегналата в Гражданския закон отговорност за неправомерни деяния обхваща всяко нарушение на правата и престъпление, включително грубо нарушение на правата на човека.

3. Аз съм жертва на нарушение на правата на човека, произтичащо от дейности на европейска транснационална корпорация, което е било извършено извън Европейския съюз. Имам ли достъп до съдилищата във вашата държава, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в

Съюза? При какви условия мога да претендирам за нарушаване на моите права? Къде мога да намеря допълнителна информация?

Ако нито ответникът, нито ищецът имат местопребиваване или законен адрес в Латвия и ако нарушението не е извършено в Латвия, по всяка вероятност латвийските съдилища няма да са компетентни по гражданския иск.

4. Могат ли омбудсманът, органите по въпросите на равенството или националните институции по правата на човека да подкрепят жертви на нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност, ако те са извършени от европейски транснационални корпорации извън Европейския съюз? Могат ли тези органи да разследват моя случай, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза? Има ли други публични служби (като например инспекторат по труда или по въпросите на околната среда) във вашата държава, които могат да разследват моя случай? Къде мога да намеря информация относно моите права?

Названието на омбудсмана в Латвия е „[tiesībsargs](#)“. Омбудсманът извършва дейност в съответствие със заложената в [Закона за омбудсмана](#) цел, т.е. насърчаване на защитата на правата на човека и гарантиране, че държавата упражнява властта си по законен и целесъобразен начин и в съответствие с принципа на доброто управление.

Омбудсманът може да участва в разрешаването на въпроси само когато органите на държавната администрация нарушават правата на човека на дадено лице, установени в *Satversme* (Конституцията) на Република Латвия и в международни документи в областта на правата на човека, когато вземат решение или, в случай на законодателен орган, при приемането на законодателен акт. Във връзка с упражняването на правомощията на омбудсмана „орган“ представляват орган на държавната администрация или орган на местното самоуправление, или техните служители, както и лицата, изпълняващи възложени им от държавната администрация задачи.

В случаите, когато лицето е жертва на нарушение на принципа на недискриминация, омбудсманът може да даде своите оценки и препоръки и за частноправни субекти и частни лица.

Правомощията на омбудсмана обаче не обхващат оценка на действия на европейски транснационални корпорации извън ЕС.

Контролът и наблюдението на поведението на предприятията по отношение на трудовите правоотношения е от компетентността на [Държавния инспекторат по труда](#).

Поведението на предприятията в областта на околната среда се контролира от [Държавната служба по околната среда](#), която отговаря за наблюдението на спазването на правото в областта на опазването на околната среда, радиационната безопасност и ядрената безопасност, както и използването на природните ресурси.

Ако физическо лице предяви иск за неправомерно действие до органа по погрешка, т.е. не знае, че в съответствие с разпоредбите на Закона за подаването на сигнали предоставянето на отговор на посочения в иска му въпрос не е от компетентността на въпросния орган, органът трябва да информира лицето за компетентния по въпроса орган или, когато е уместно, да препрати иска на органа, който е компетентен да го разгледа.

Следва да се отбележи обаче, че институцията на омбудсмана е механизъм за алтернативно разрешаване на спорове с цел защита на нарушени права на човека, който се основава на личния

авторитет на омбудсмана, тъй като препоръките на омбудсмана не са правно обвързващи. Подаването на жалба до омбудсмана не се счита за образуване на производство по обжалване, като страната в производството следва да има предвид, че такова обжалване не спира нито действието на административната наредба, нито срока за обжалване. Задачата на омбудсмана е обаче да насърчава осведомеността на обществеността и разбирането на правата на човека, механизмите за тяхната защита и работата на омбудсмана. Поради това омбудсманът може да консултира дадено лице във връзка с механизмите за защита на нарушените права във всеки отделен случай.

Жалба до омбудсмана може да подаде всяко лице, което смята, че човешките му права са нарушени, без да се засяга неговата националност.

5. Вашата държава задължава ли европейските транснационални корпорации да създават механизми за подаване на жалби или да предлагат услуги за медиация за нарушения, дължащи се на тяхната стопанска дейност? Тези задължения отнасят ли се и за нарушенията, извършени извън Европейския съюз? Кой отговаря за наблюдението на тези дейности във вашата държава? Има ли публични доклади, които предоставят информация относно функционирането на системата?

Няма информация относно законодателни актове, които задължават европейските транснационални корпорации да създават механизми за подаване на жалби или да предлагат услуги за медиация за нарушения, дължащи се на тяхната стопанска дейност.

6. Имам ли специални права, ако съм уязвима жертва, която търси защита по съдебен ред за нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност на предприятията? Мога ли да получа достъп до правна помощ и при какви условия? Кой разходи ще бъдат покрити от правната помощ? Имам ли достъп до правна помощ при същите условия, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза?

Допустимостта до финансирана от държавата правна помощ зависи от категорията на делото и положението на лицето. Правната помощ включва правни консултации, съставяне на процесуални документи за съда и правна помощ по време на изслушването в съда. Физическо лице, което е страна по гражданско дело, е освободено от съдебни разноски, платими към националния бюджет, и съдът трябва да предостави финансирани от държавата преводчески услуги, ако лицето не говори езика на производството.

Когато по граждански дела (с предвидените в закона изключения) и по административни дела се оспорва решение на семейния трибунал по отношение на защитата на правата и законните интереси на дете, лицето, което законно пребивава в Латвия, има право на правна помощ, ако е получило от социалните служби на местната власт статут на лице с ниски доходи или лице в нужда или ако се намира в специална ситуация, т.е. неочаквано и по независещи от него причини се намира в такива обстоятелства и финансово положение, които не му позволяват да осигури защита на правата си, или лицето е напълно зависимо от държавата или местната власт.

Пребиваващо в държава — членка на ЕС, физическо лице има право на правна помощ при трансгранични спорове по граждански дела, ако неговите специални обстоятелства и размер на доходите не му позволяват да защити правата си.

Други лица (включително лица, пребиваващи извън ЕС) имат право на правна помощ в съответствие с международните ангажменти на Латвия и ако техните специални обстоятелства и размерът на техните

доходи не им позволяват да защитят правата си.

По граждански дела, при които лицата се представляват сами или с помощта на адвокат (т.е. граждански дела, които са от компетентността на Съда по икономическите въпроси, произтичащи от договорното право, ако размерът на иска надвишава 150 000 EUR, и дела, отнасящи се до защита на търговски тайни от незаконно придобиване, използване и оповестяване), лицето има право на правна помощ, ако доходът му не надвишава минималната месечна заплата в Латвия, финансовото му състояние го прави подходящо за получаване на правна помощ и е платило таксата за предоставяне на правна помощ.

Правна помощ поадминистративни дела се предоставя от съда (съдията) по искане на лицето, като се вземат предвид сложността на делото и финансовото положение на лицето.

Правна помощ по наказателни производства се предоставя от страната, която е завела делото (следователя, прокурора или съдията). Правна помощ се предоставя по искане на лицата, които имат право на защита, и на жертвите по делото, когато такава е предвидена по закон.

Допълнителна информация можете да намерите на уебсайта на съдебната администрация:

- [Инфографика — Предоставена от държавата правна помощ по различни категории дела \(LV\)](#)
- [Информация — Гарантирана от държавата държавна помощ \(EN\)](#)
- [Преглед — Предоставена от държавата правна помощ \(EN\)](#)
- [Правна помощ по трансгранични спорове \(EN\)](#)

Последна актуализация: 12/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.